

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

גיטין לז

עניין: המחזיר חוב לחבירו בשביעית

בית יעקב לרבי יעקב ליינר מאיזבצא

פרשת בשלח אות צד

אסתמרותא דזונה . ואמר אלאמור"ר הרה"ק זללה"ה . אסתמרותא דנה הוא מה שהוא שלו רק שעדיין לא הגיע זמנו . וזה נקרא בקול ה' אלהיך כדאיתא בזה"ק (בראשית ל' ע"ג) קול פנימאה . היינו שתסתכל היטב אס השי"ת נותן לך ברצון הפנימי כי מה שהוא עדיין לפני הזמן זאת אינו נותן השי"ת מרצון הפנימי ותמיד לריך האדם לשמור א"ע. לידע שלא יקבל דבר לפני זמנו כי לא יקבל זאת מרצון הפנימי . וזהו אסתמרותא דכ"י נדה . שהוא שלו רק עדיין לא הגיע זמנו ועתיד אסת לקבלו . וכן בד"ס יש ד"ת שגראה שהשי"ת אינו נותן מעומק הרצון . כמו שמיטת כספים שהמלוה אומר ללוה משמט אני וכשהלוה אומר לו אעפ"כ . רשאי לקבלו . ואיתא במשנה (שביעית פ' י' מ' ט') המחזיר חוב בשביעית רוח חכמים נוחה הימנו היינו כשאמר לו אעפ"כ . ואס הי' זאת של הלוה למה לריך לומר אעפ"כ ולהחזיר להמלוה . אך בפנימיות אינו שלו רק על הלבוש אין המלוה רשאי לתובעו . וזהו מקיים מלות הש"י . בלמס מעומק רצונו ית' . לכן לריך האדם לשמור הקול פנימאה היינו פנימיות הרצון שלא יקבל טובה רק באהבת הנותן שנותן בזמנו :

דברי סופרים לרבי צדוק הכהן

[א] אדם הנקי מתאות ונגיעה לעצמו, בודאי יש לו להרגיש, כשמקיים פקודי ה' הישרים, שמחת לב, ואע"פ שמפסיד על ידי זה ממונו וכיוצא, כיון דהמצוה בכך ומצות ה' יקרה ממאורו. ואם מרגיש צער, זה סימן שאינו מצוה. וזהו שאמרו בגיטין [לו, רע"ב] אמר רבה נתלי ליה עד דאמר ליה, ומייתי אח"כ העובדא דרבה דהוה עציב יעויין שם.¹ ונראה לי דמהך עובדא הוא שעמד על דבר הלכה זו דאין מצות שמיטה אלא בדבור 'משמט אני' - לא בפועל. ותלי ליה כו', דאין המצוה לשמט באמת, ולפיכך היה עצב, ולולי כן לא היה עציב. ואעפ"י דרבה החזיק עצמו לבינוני, כדאיתא בהרואה [ס, ב], שעדיין לא היה לבו חלל בקרבו לגמרי, מכל מקום ידע בנפשיה, דמוכן לשמוע בעצת יצר טוב ולהתגבר נגד יצר הרע - לעשות מצות ה' בשמחה ולא להתעצב מזה אלו היה מצוה. ודבר זה רק לשרידים אשר ה' קורא.

מי השילוח ח"ב פרשת בחוקותי

אם בחקתי תלכו. אם הוא לשון ספק כי מי יודע אם מקיים את התורה כעומק רצון השי"ת, כי בהפרשה הקודמת כתיב שמיטה ויש ג"כ שמיטת כספים שכתוב בפרשת ראה, ושם כתיב כמה אזהרות על זה, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר וגו' ומכל מקום איתא במסכת שביעית (פ"י, מ"ח) המחזיר חוב בשביעית יאמר לו משמט אני, אמר לו אעפ"כ יקבל ממנו שנאמר וזה דבר השמיטה ושם (משנה ט') המחזיר חוב בשביעית רוח חכמים נוחה הימנו, והיינו שבוזה סגי שמקיים שמיטת כספים בדבורו

שאומר לו משמט אני ומזה מוכח שיש עומק בד"ת יותר ממה שנכתב על הלבוש והשי"ת האיר לחכמינו ז"ל בזה המצוה עומק רצונו ית' ולכן כתיב כאן לשון ספק שאדם נזהר לקיים כל השלחן ערוך עדיין הוא בספק אם כוון לעומק רצון השי"ת, כי רצון השי"ת הוא עמוק עמוק מי ימצאנו, וגם לשון אם הוא לשון תפלה שהשי"ת כביכול מתפלל הלאי שתלכו בחקותי ותכוונו לעומק רצונו.

פרי צדיק פסח אות לג

אח' מלכו מיראה רק מאהבה, ומ"ש במדרש שלא נקרה הברה יר"א עד העקידה אמרנו עפ"מ ששם הרה"ק מרימטב זולק"ה עמש"כ וישלח אברהם את ידו כי א"א-נודככו איבריו כל כך שלא היו יכולים לעשות דבר שהוא נגד רצון השי"ת וכאן שלא הי' בלמס רצון השי"ת לשחוט את ילחק לא רלה ידו לקח אה המהבלת עד ששלח אה"ע"ה בע"כ, וכ"ז מפני שא"ה הי' ירא לנפשו אולי זאת הוא מלד גיעת עלמו אהבה בנו ולא מלד שהוא היסוך רצון הטליון, ולכן נתברר בהעקידה כמדת היראה, וכע"ז מלינו בנמ' (גיטין לו:) ברבה שהחזיר לו חוב בשביעית ואמר משמט אני והי' רבה עלב ומזה הבינו שעוד לא נגמר המלוה בזה עד שיאמר הבע"ח אעפ"כ דאל"כ אדרבה הי' רבה שמח בקיום המלוה, גבור בארץ יחי' זרעו

